

SERBEST BÖLGELER KANUNU

Kanun No. 3218 R. Gazete No. 18785

Kabulü: 6.6.1985 R.G. Tarihi: 15.6.1985

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – Bu Kanun; ihracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak, işletmeleri ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek amacıyla serbest bölgelerin kurulması, yer ve sınırlarıyla faaliyet konularının belirlenmesi, yönetimi, işletilmesi, bölgelerdeki yapı ve tesislerin teşkili ile ilgili hususları kapsar. *(25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile değişik)*¹

Yetki

Madde 2 - Türkiye'de serbest bölgelerin yer ve sınırlarını belirlemeye Cumhurbaşkanı² yetkilidir.

Serbest bölgelerin, kamu kurum ve kuruluşlarınca, yerli veya yabancı gerçek veya tüzelkişilerce kurulmasına, işletilmesine Cumhurbaşkanınca³ izin verilir.

Tanımlar

Madde 3 - Bu Kanun uygulamasında;

- İşletici : Serbest bölgeyi işleten kamu kurum ve kuruluşunu, yerli ve yabancı gerçek veya tüzelkişileri,
- Kullanıcı : Faaliyet ruhsatı alan ve bölgede belli bir işyeri bulunan gerçek veya tüzelkişiyi,
- Döviz : Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından konvertibl sayılan paralar veya ödemeyi sağlayan her nevi hesap ve belgeleri,

İfade eder.

Faaliyet konuları ve koordinasyon: *(25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile değişik)*⁴

MADDE 4 – Serbest bölgelerde, Yüksek Planlama Kurulunca uygun görülecek her türlü sınai, ticari ve hizmetle ilgili faaliyetler yapılabilir.

Üretici işletmelerin talepleri hariç olmak üzere, fiyat, kalite ve standartlarla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarına kanunlarla ve diğer mevzuatla verilen yetkiler serbest bölgelerde uygulanmaz.

Serbest bölgelerde yapılan faaliyetleri değerlendirmek, bu bölgelerin geliştirilmesine ve sorunların çözümüne ilişkin stratejileri belirlemek ve önerilerde bulunmak üzere Serbest Bölgeler Koordinasyon Kurulu oluşturulmuştur. *(09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)*

¹ Mülga; **Madde 1** - Bu Kanun, Türkiye'de ihracat için yatırım ve üretimi artırmak, yabancı sermaye ve teknoloji girişini hızlandırmak, ekonominin girdi ihtiyacını ucuz ve düzenli şekilde temin etmek, dış finansman ve ticaret imkânlarından daha fazla yararlanmak üzere, serbest bölgelerin kurulması, yer ve sınırlarının tayini, yönetimi, faaliyet konularının belirlenmesi, işletilmesi, bölgelerdeki yapı ve tesislerin teşkili ile ilgili hususları kapsar.

² “Bakanlar Kurulu” ibaresi *(09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)*

³ “Bakanlar Kurulunca” ibaresi *(09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)*

⁴ Mülga: **Faaliyet konuları**

Madde 4 - Serbest bölgelerde, Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulunca uygun görülecek her türlü sınai, ticari ve hizmetle ilgili faaliyetler yapılabilir.

Fiyat, kalite ve standartlarla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarına kanunlarla ve diğer mevzuatla verilen yetkiler serbest bölgelerde uygulanmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Serbest Bölgenin Düzenlenmesi

Bölgenin düzenlenme esasları

Madde 5 - Serbest bölge ilan edilen yerlerde ihtiyaç duyulacak arazi ve tesisler Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre sağlanabilir. Cumhurbaşkanı⁵ bu arazi ve tesislerin acele kamulaştırılmasını kararlaştırabilir. Arazi ve tesislerin kamulaştırılmasında kamulaştırma bedelleri ile kamulaştırma işlemlerinin gerektirdiği diğer giderlerin, kamulaştırma talebinde bulunan işletici tarafından karşılanması Bakanlar Kurulunca kararlaştırılabilir. (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile değişik)⁶

Yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişiler Ekonomi Bakanlığından⁷ ruhsat almak kaydıyla serbest bölgelerde faaliyette bulunabilirler. Serbest bölgelerde faaliyette bulunan yatırımcı kullanıcılara Hazinesin özel mülkiyetinde bulunan arazi, arsa ve binalar kiralanabilir veya bunlar üzerinde 49 yıla kadar irtifak hakkı tesis edilebilir. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile bunlar üzerinde bulunan bina ve tesisler kiralanabilir veya aynı süre ile kullanma izni verilebilir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanımına tahsis edilen arazi ve binalar için Milli Savunma Bakanlığının görüşü alınır. Arazisi özel mülkiyete ait serbest bölgelerde kullanıcı niteliğini haiz olmayan mülk sahipleri, aidat ve benzeri bölge katılım bedelleri bakımından kullanıcılarla aynı mali yükümlülüklerle tabidir. (25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile değişik)⁸

Serbest bölgede arazinin kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi, kurulması ve kullanılmasıyla ilgili diğer bütün izinler ve ruhsatlar bölge müdürlüğüne verilir ve denetlenir.

Serbest bölgelerin asayiş hizmetleri polis tarafından yerine getirilir.

Muafiyet ve teşvikler

Madde 6.- (06.02.2004 tarihli, 25365 sayılı R.G. 5084 s.k. ile değişik)⁹ Serbest bölgeler, Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber; yer ve sınırları Cumhurbaşkanınca¹⁰ belirlenmiş¹¹, serbest dolaşımda olmayan eşyanın herhangi bir gümrük rejimine tabi tutulmaksızın ve serbest dolaşıma sokulmaksızın, gümrük mevzuatında öngörülen haller dışında kullanılmamak ya da tüketilmemek kaydıyla konulduğu, ithalat vergileri ile ticaret politikası önlemlerinin ve kambiyo mevzuatının uygulanması bakımından Türkiye

⁵ "Bakanlar Kurulu" ibaresi (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

⁶ Mülga; Serbest bölge ilan edilen yerlerde ihtiyaç duyulacak arazi ve tesisler Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre sağlanabilir.

⁷ "Dış Ticaret Müsteşarlığından" ibaresi "Ekonomi Bakanlığından" şeklinde (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile değişik)

⁸ Mülga 2; Yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişiler Dış Ticaret Müsteşarlığından ruhsat almak kaydıyla serbest bölgelerde faaliyette bulunabilirler. Serbest bölgelerde faaliyette bulunan yatırımcı kullanıcılara Hazinesin özel mülkiyetinde bulunan arazi, arsa ve binalar kiralanabilir veya bunlar üzerinde 49 yıla kadar irtifak hakkı tesis edilebilir. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler için aynı süre ile kullanma izni verilebilir. (25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile değişik)

Mülga 1; Yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişiler Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığından ruhsat almak kaydıyla serbest bölgede faaliyette bulunabilir. (4059 s.k.nun 3/e ve 8. maddelerinde aynı konu işlenmiştir.) (PcGK Not: 4059 sayılı kanunun 3/e maddesinde "Faaliyet Ruhsatı"nın DTM tarafından verileceği hükmü yer almakta olup, aynı kanunun 8.maddesinde bu hüküm pekiştirilmiştir.)

⁹Mülga; **Madde 6** - Serbest bölgeler gümrük hattı dışında sayılır.

Bu bölgelerde vergi, resim, harç gümrük ve kambiyo mükellefiyetlerine dair mevzuat hükümleri uygulanmaz.

İşleticiler ve kullanıcılar yatırım ve üretim safhalarında Bakanlar Kurulunca belirlenecek teşviklerden yararlandırılabilir.

Türkiye'deki tam ve dar mükellef gerçek ve tüzel kişilerin serbest bölgedeki faaliyetleri dolayısıyla elde ettikleri kazanç ve iratlar, Türkiye'nin diğer yerlerine getirildiğinin kambiyo mevzuatına göre tevsiki halinde de, gelir ve kurumlar vergilerinden muaftır.

¹⁰ "Bakanlar Kurulunca" ibaresi (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

¹¹ "Türkiye Gümrük Bölgesinin parçaları olmakla beraber;" ibaresinden sonra gelmek üzere "yer ve sınırları Bakanlar Kurulunca belirlenmiş," ibaresi (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile eklenmiştir)

Gümrük Bölgesi dışında olduğu kabul edilen ve serbest dolaşımdaki eşyanın bir serbest bölgeye konulması nedeniyle normal olarak eşyanın ihracına bağlı olanaklardan yararlandığı yerlerdir. (25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile değişik)¹²

Bu bölgelerde gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümleri uygulanmaz.

Kullanıcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelere ilişkin olarak, 4.1.1961 tarihli ve [213 sayılı](#) Vergi Usul Kanununun hükümlerine bağımlı olmaksızın düzenleme yapmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Bu Kanun kapsamında kazançları gelir veya kurumlar vergisinden istisna tutulan kullanıcılar ve işleticiler, yatırım ve üretim safhalarında Bakanlar Kurulunca belirlenecek vergi dışı teşviklerden yararlandırılır. Bu Kanun kapsamında kazançları gelir veya kurumlar vergisinden istisna tutulmayan kullanıcılar, yatırım ve işletme safhalarında bu Kanun kapsamında yararlanılmayan vergi ve vergi dışı teşviklerden ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yararlandırılır. (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile değişik)¹³

Serbest bölgelerin gelir ve harcamaları: (03.07.2001 tarih ve 24451 sayılı R.G. 4684 s.k. ile değişik)¹⁴

Madde 7- Serbest bölgelerden elde edilen gelirlerden;

- a) Faaliyet ruhsatı ve izin belgesi karşılığı tahsil edilecek ücretler,
- b) Yurt dışından bölgeye getirilen malların CIF değeri üzerinden binde 1 ve bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden binde 9 oranında, peşin olarak ödenecek ücretler, (22.01.2010 tarih ve 27470 sayılı R.G. 5946 s.k. ile eklenmiştir. **Yürürlük 23.04.2010**)¹⁵
- c) Serbest bölgeyi işleten gerçek veya tüzel kişilerle yapılacak sözleşmeler uyarınca tahsil edilecek tutarlar,
- d) Bölge faaliyetlerinden sağlanan diğer gelirler,

¹² Mülga 1.fıkra; Serbest bölgeler gümrük bölgesi dışında sayılır.

¹³ Mülga fıkra; İşleticiler ve kullanıcılar yatırım ve üretim safhalarında Bakanlar Kurulunca belirlenecek vergi dışı teşviklerden yararlandırılabilir.

¹⁴ Mülga; **Serbest Bölgeleri Tesis ve Geliştirme Fonu**

Madde 7 - Serbest bölgelerin kurulması, bakım ve onarımı, geliştirilmesi, ilgili araştırma, eğitim ve sosyal tesislerin yapılması, kullanıcıların ve Türkiye'den mal alımlarının teşviki maksadıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde "Serbest Bölgeleri Tesis ve Geliştirme Fonu" kurulmuştur.

Fonun kaynakları;

- a) Faaliyet ruhsatı ve izin belgesi karşılığı ödenecek ücretler,
- b) Bölgeye getirilen malların CIF, çıkarılan malların FOB değerleri üzerinden peşin olmak üzere, binde 5 oranında ödenecek ücretler,
- c) Serbest bölgeyi işleten gerçek veya tüzel kişilerle yapılacak sözleşmelerde yer alacak ödemeler,
- d) Diğer gelirlerdir.

Serbest bölgelere Türkiye'den getirilen mallar ile yatırım ve tesis safhasında, kullanılan mallar, bakım ve onarım maksadıyla bölgelere getirilen araç, gereç ve ekipmanlar, bu maddenin (b) bendi hükmü uyarınca bir ücrete tabi tutulmaz.

Fona tahsilat ile fondan yapılacak harcamalara ait usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir. Bu fon Başbakanlık tarafından yönetilir.

Fonun denetimi, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulunca yapılır.

¹⁵ Mülga 2; b) Yurt dışından bölgeye getirilen malların CIF, bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların FOB değeri üzerinden peşin olmak üzere binde 5 oranında ödenecek ücretler, (17.04.2007 tarihli ve 26496 sayılı R.G. 5623 s.k. ile değişik. **Yürürlük 01.05.2007**)

Mülga 1; b) Yurt dışından bölgeye getirilen mallar ile bölgeden Türkiye'ye çıkarılan malların CIF değeri üzerinden peşin olmak üzere binde 5 oranında ödenecek ücretler,

İlgili idare tarafından sözleşmeler gereği tüzel kişilere yapılan gelir payı aktarmaları düşüldükten sonra Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde açılacak bir özel hesaba yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarlardan ret ve iadeler düşüldükten sonra kalan tutar, Ekonomi Bakanlığı¹⁶ merkez ödemelerini yapan merkez saymanlığı hesabına yatırılır. Merkez saymanlık hesabına yatırılan meblağ bütçeye gelir kaydedilir.(23.07.2004 tarihli, 25531 sayılı R.G.-5217 s.k. ile değişik-Yürürlük 01.01.2005)¹⁷ Ücrete tabi olarak yurt dışından getirilen mallar ile imalatçı kullanıcılar tarafından üretilen malların, bölge içinde satılması ve sonrasında Türkiye'ye çıkarılması hallerinde birinci fıkranın (b) bendi hükmü uyarınca ücret alınır. (Son cümle, 24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile eklenmiştir)

Cumhurbaşkanı¹⁸ stratejik, büyük ölçekli veya öncelikli yatırımlar ile konusu, sektörü ve niteliği itibarıyla proje bazında desteklenmesine karar verilen yatırımlara yönelik olarak bu maddede yer alan oranları bölge, sektör, faaliyet alanı veya yatırım türü itibarıyla sınıra kadar indirmeye, farklılaştırmaya veya kanuni seviyesine kadar artırmaya yetkilidir. (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile eklenmiştir)

Serbest bölgelerde yatırım ve tesis safhasında kullanılan mallar, tevsi ve kapasite artırmak amacıyla getirilen mallar, kullanıcının kendisine ait olmayan bakım ve onarım maksadıyla getirilen mallar, bölgelere geçici olarak getirilen araç, gereç ve ekipmanlar, fason üretim amacıyla getirilen mallar, 6/2/2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alanlardan imalatçı kullanıcıların dışındaki kullanıcılar tarafından yurt dışından bölgeye getirilen ve/veya bölgeden Türkiye'ye çıkarılan mallar birinci fıkranın (b) bendi hükmü uyarınca bir ücrete tâbi tutulmaz. Ancak, bakım ve onarım ile fason üretimde yaratılan katma değer üzerinden ve 6/2/2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alanlardan imalatçı kullanıcıların dışındaki kullanıcılar tarafından yurt dışından getirilerek bölge içinde satılan mallardan bu ücret alınır. (17.04.2007 tarihli ve 26496 sayılı R.G. 5623 s.k. ile değişik. Yürürlük 01.05.2007)¹⁹

Ancak, bakım ve onarım ile fason üretimde yaratılan katma değer üzerinden bu ücret alınır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan özel hesabın işleyişine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Ekonomi Bakanlığınca²⁰ çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Gelirlerin zamanında yatırılmaması halinde [6183 sayılı](#) Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. (23.07.2004 tarihli, 25531 sayılı R.G.-5217 s.k. ile değişik-Yürürlük 01.01.2005)²¹

¹⁶ “Dış Ticaret Müsteşarlığı” ibaresi “Ekonomi Bakanlığı” şeklinde (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile değişik)

¹⁷ DEĞİŞMEDEN ÖNCEKİ HALİ; İlgili idare tarafından sözleşmeler gereği tüzel kişilere yapılan gelir payı aktarmaları düşüldükten sonra Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde açılacak bir özel hesaba yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarlardan ret ve iadeler düşüldükten sonra kalan tutar, Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı merkez ödemelerini yapan merkez saymanlığı hesabına yatırılır. Merkez saymanlık hesabına yatırılan meblağın yüzde 90'ı genel bütçeye gelir, yüzde 10'u da serbest bölgelerin kurulması, bakım ve onarımı, geliştirilmesi, eğitim ve araştırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ile dış ticaretin desteklenmesi amacıyla kullanılmak üzere genel bütçeye özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen bu tutarlar Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı bütçesinde açılacak tertiplere Maliye Bakanlığınca özel ödenek kaydedilir. Bu suretle ödenek kaydedilen miktarlardan yılı içerisinde harcanmayan tutarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

¹⁸ “Bakanlar Kurulu” ibaresi (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

¹⁹ DEĞİŞMEDEN ÖNCEKİ HALİ; Serbest bölgelerde yatırım ve tesis safhasında kullanılan mallar, tevsi ve kapasite artırmak amacıyla getirilen mallar, kullanıcının kendisine ait olmayan bakım ve onarım maksadıyla getirilen mallar, bölgelere geçici olarak getirilen araç, gereç ve ekipmanlar, fason üretim amacıyla getirilen mallar birinci fıkranın (b) bendi hükmü uyarınca bir ücrete tabi tutulmaz.

²⁰ “Dış Ticaret Müsteşarlığınca” ibaresi “Ekonomi Bakanlığınca” şeklinde (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile değişik)

²¹ DEĞİŞMEDEN ÖNCEKİ HALİ; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan özel hesabın işleyişine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Gelirlerin zamanında yatırılmaması halinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mal ve Hizmetler

Bölgedeki mallar

Madde 8 - Serbest bölge ile Türkiye'nin diğer yerleri arasında yapılacak ticaret, dış ticaret rejimine tabidir. Serbest bölge ile diğer ülkeler ve serbest bölgeler arasında dış ticaret rejimi uygulanmaz.

Serbest bölgelerde faaliyette bulunan işletmelerde yatırım amaçlı olarak kullanılan makine ve ekipmanın bakım onarım ihtiyaçlarının Türkiye'nin diğer yerlerinde karşılanması, bölge faaliyetleri sonucu ortaya çıkan atık ve hurdaların Türkiye'ye çıkarılması, Türkiye'nin diğer yerlerinde yapılacak film çekim faaliyetlerinde kullanılacak araç-gereç ve ekipmanın bölgeden geçici çıkışı ve benzeri özellik arz eden durumlarda vergi mükellefiyetine ilişkin hükümler hariç olmak üzere, iş ve işlemlerin basitleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar Ekonomi Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca müştereken belirlenir. (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile eklenmiştir)

Bedeli 5000 ABD doları veya karşılığı Türk Lirasını²² geçmeyen Türkiye mahreçli mallar, isteğe bağlı olarak ihracat işlemine tabi tutulmayabilir. (25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile değişik)²³

Kambiyo ve hizmetler

Madde 9 - Serbest bölgelerdeki faaliyetlerle ilgili her türlü ödemeler dövizle yapılır. Cumhurbaşkanı²⁴ ödemelerin Türk Lirası olarak yapılmasına da karar verebilir.

Serbest bölgede gemi ve liman hizmetleri işletici tarafından yapılır veya kamu kurum ve kuruluşlarına, gerçek veya tüzelkişilere yaptırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Kaldırılan ve Uygulanmayan Hükümler, Yönetmelik

Çalışma ve sosyal güvenlik esasları

Madde 10 - Serbest bölgelerde, faaliyet gösterecek işyerlerinde yabancı uyruklu yönetici ve vasıflı personel çalıştırılabilir. Buna ait esaslar yönetmelikte belirlenir.

Serbest bölgelerde Türkiye Cumhuriyeti sosyal güvenlik mevzuatı hükümleri uygulanır.

Kaldırılan hükümler

Madde 11 - 21 Aralık 1953 tarihli ve 6209 sayılı Serbest Bölge Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Uygulanmayan hükümler

MADDE 12 – Serbest bölgelerde (...) ²⁵ 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanununun ölüm ve yangın halleri, kanalizasyonların inşaa ve tamiri ile içme, kullanma, endüstri suyunu sağlamaya ve gaz, su, elektrik sarfiyatını denetlemeye yönelik maddeleri dışında kalan hükümleri, [5682](#) sayılı Pasaport Kanunu, [5683](#) sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun ile diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz. Ayrıca, 5 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen işlemler, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi değildir. (25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile değişik)²⁶

²² “Yeni Türk Lirasını” ibaresi “Türk Lirasını” şeklinde (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile değişik)

²³ Mülga; Bedeli 500 ABD dolarının altında olan Türkiye mahreçli mallar isteğe bağlı olarak ihracat işlemine tabi tutulmayabilir.

²⁴ “Bakanlar Kurulu” ibaresi (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

²⁵ “4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun,” ibaresi 13.08.2016 tarih ve 29800 sayılı R.G. 6735 s.k.ile madde metninden çıkarılmıştır.

²⁶ Mülga; **Madde 12** - Serbest bölgelerde 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin 5, 22, 25, 32 ve 47 nci bentleri dışında kalan hükümleri; [5682 sayılı](#) Pasaport Kanunu; [5683 sayılı](#) Yabancıların Türkiye'de Seyahat ve

Uygulama yönetmeliği

Madde 13 - Bu Kanunda düzenlenmesi yönetmeliğe bırakılan konularla, serbest bölgelerde faaliyette bulunacak işleticilerin teşekkül tarzı, görev, yetki ve sorumlulukları, bu işleticilere ve kullanıcılara verilecek faaliyet ruhsatları ve iptali, bunların sınaî ve ticarî sicillerinin tutulması, hesaba yapacakları ödemeler, serbest bölge ile ilgili faaliyetlerin tabi olacağı esaslar, bölgelere giriş için verilecek izin belgesi ile görev kartları, ikâmet izni ve çalışma esasları ve serbest bölgelerin işletilmesine dair diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir. (4684 sayılı kanun ile değişik 03.07.2001 tarih ve 24451 sayılı R.G.)

İşletme sözleşmelerinin yenilenmesi, değiştirilmesi ve süre uzatımı: (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile eklenmiştir)

EK MADDE 1- İşletme sözleşmesinin sona ermesinden önce, işletici tarafından işletme sözleşmesinde belirtilen taahhütlerin yerine getirilmiş olması ve Ekonomi Bakanlığının geleceğe yönelik yatırım taleplerinin kabul edilmesi halinde; 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki gelirlerin artırılması veya Ekonomi Bakanlığının mali yükümlülüklerinin azaltılması bakımından mevcut sözleşmelerdeki hükümler yeniden düzenlenmek suretiyle, sözleşme süresi Ekonomi Bakanlığınca belirlenen süreler itibarıyla uzatılabilir.

Birinci fıkrada yer alan şartların sağlanamaması veya sair nedenlerle işletme sözleşmesi sona erecek serbest bölgelerde, işletme izninin 49 yılı geçmemek üzere yeniden verilmesine ilişkin iş ve işlemlerde Ekonomi Bakanlığınca 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunda düzenlenen usul ve esaslar kıyas yoluyla uygulanır. Bu usule göre belirlenecek kamu kurum veya kuruluşları ile yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişilere, Cumhurbaşkanlığı²⁷ kararı ile işletme izni verilebilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

İkinci fıkra kapsamında yürütülen çalışmalar tamamlanıncaya kadar geçecek sürede iş ve işlemler Bakanlık tarafından yürütülür.

Yurt dışında bölgeler kurulması: (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile eklenmiştir)

EK MADDE 2- 3/6/2011 tarihli ve 637 sayılı Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 12 nci maddesinde yer alan serbest bölgeler, özel bölgeler, dış ticaret merkezleri ve lojistik merkezlerin yurt dışında kurulacağı ülkeleri belirlemeye Cumhurbaşkanlığı²⁸ yetkilidir. Bu bölgelerin, Türkiye’de yerleşik bir şirket eliyle kurulmasına ve işletilmesine Cumhurbaşkanlığı²⁹ izin verilir.

Birinci fıkrada belirtilen bölgelerin kurulmasına, işletilmesine ve tasfiyesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanlığı³⁰ yetkilidir.

Yurt dışında kurulan bölgelere Türkiye’de yerleşik şirketlerce yapılacak yatırımlara yönelik devlet yardımlarını belirlemeye Cumhurbaşkanlığı³¹ yetkilidir.

Ek Madde 3- Mevzuatta Serbest Bölgeler Koordinasyon Kuruluna yapılmış olan atflar, Cumhurbaşkanlığı³² belirlenen kurul veya mercie yapılmış sayılır. (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile eklenmiştir)

İkâmetleri Hakkında Kanun ile 2007 sayılı Türkiye'deki Türk Vatandaşlarına Tahsis Edilen Sanat ve Hizmetler Hakkındaki Kanun ile ek ve değişiklikleri;

[6224 sayılı](#)²⁶ Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu; 2677 sayılı Sivil Hava Meydanları, Limanlar ve Sınır Kapılarında Görev ve Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkında Kanun; hükümleri ile diğer kanunların bu Kanuna aykırı olan hükümleri uygulanmaz. (4684 sayılı kanun ile değişik 03.07.2001 tarih ve 24451 sayılı R.G.)

²⁷ “Ekonomi Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanlığı” şeklinde (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

²⁸ “Bakanlar Kurulu” ibaresi (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

²⁹ “Bakanlar Kurulunca” ibaresi (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

³⁰ “Bakanlar Kurulu” ibaresi (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

³¹ “Bakanlar Kurulu” ibaresi (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

Geçici Madde 1- (Mülga – 03.08.2002 tarihli 4771 s.k.nun 12.md.)³²

Geçici Madde 2- Bu Kanun, bir serbest bölge için, o serbest bölgenin faaliyete geçmesinden itibaren uygulanır. Faaliyete geçiş tarihi ise, o serbest bölge alanını çevreleyen çit, kule ve kapı inşaatlarının tamamlanması ve bölge müdürlüğü, polis ve gümrük birimlerinin göreve başlaması suretiyle bölgenin resmen açılış tarihidir.

Geçici Madde 3- (06.02.2004 tarihli, 25365 sayılı R.G. 5084 s.k. ile eklenmiştir)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanuna göre kurulan serbest bölgelerde faaliyette bulunmak üzere ruhsat almış mükelleflerin;

a) Bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri dolayısıyla elde ettikleri kazançları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla faaliyet ruhsatlarında belirtilen süre ile sınırlı olmak üzere gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu istisnanın 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi kapsamında yapılacak tevkifata etkisi yoktur.

b) Bu bölgelerde istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretler 31.12.2008 tarihine kadar gelir vergisinden müstesnadır. Ancak, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ruhsatlarında belirtilen süre 31.12.2008 tarihinden daha önceki bir tarihte sona eriyorsa, istisna uygulamasında ruhsatta yer alan sürenin bitiş tarihi dikkate alınır.

c) Bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri ile ilgili olarak yaptıkları işlemler 31.12.2008 tarihine kadar her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

(25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile değişik. Yürürlük 01.01.2009)³³ Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yılın vergilendirme döneminin sonuna kadar;

a) Serbest bölgelerde üretim faaliyetinde bulunan mükelleflerin bu bölgelerde imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançları ile serbest bölgelerde, bakım, onarım, montaj, demontaj, elleçleme, ayırıştırma, ambalajlama, etiketleme, test etme, depolama hizmeti alanlarında faaliyette bulunan ve hizmetin tamamını Türkiye’de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri, kanuni ve iş merkezi yurt dışında bulunanlara veren hizmet işletmelerinin, söz konusu hizmetlere konu malların serbest bölgelerden Türkiye’ye herhangi bir şekilde girişi olmaksızın yabancı bir ülkeye gönderilmesi şartıyla bu hizmetlerden elde ettikleri kazançları gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu istisnanın 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci ve 30 uncu maddeleri uyarınca yapılacak tevkifata etkisi yoktur. (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile değişik)³⁴

b) Bu bölgelerde üretilen ürünlerin FOB bedelinin en az %85’ini yurt dışına ihraç eden mükelleflerin istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretler üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisi, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir. Bu oranı %50’ye kadar indirmeye ve kanuni seviyesine kadar yükseltmeye

³² Mülga; **Geçici Madde 1** - Serbest bölgenin faaliyete geçmesinden itibaren on yıl süreyle 5.5.1983 gün ve 2822 sayılı Kanunun grev ve lokavt ile arbuluculuk hükümleri uygulanmaz.

Ancak bu süre içinde toplu iş sözleşmesi üzerinde çıkacak menfaat uyuşmazlıkları Yüksek Hâkem Kurulunca karara bağlanır.

³³ Mülga fıkra; Serbest bölgelerde faaliyette bulunan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin bu bölgelerde imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançları Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yıllık vergileme döneminin sonuna kadar gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu istisnanın Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi kapsamında yapılacak tevkifata etkisi yoktur.

³⁴ Mülga; a) Serbest bölgelerde üretim faaliyetinde bulunan mükelleflerin bu bölgelerde imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançları gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır. Bu istisnanın 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin (b) alt bendi ile 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci ve 30 uncu maddeleri uyarınca yapılacak tevkifata etkisi yoktur.

Cumhurbaşkanı³⁵ yetkilidir. Cumhurbaşkanı³⁶ bu yetkiyi, stratejik, büyük ölçekli veya öncelikli yatırımlar ile konusu, sektörü ve niteliği itibarıyla proje bazında desteklenmesine karar verilen yatırımlara yönelik olarak, bölge, sektör ya da faaliyet alanı itibarıyla farklılaştırarak veya kademelendirerek kullanabilir. Yıllık satış tutarı bu oranın altında kalan mükelleflerden zamanında tahsil edilmeyen vergiler cezasız olarak, gecikme zammıyla birlikte tahsil edilir. (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile değişik)³⁷

c) Bu bölgelerde gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili olarak yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar damga vergisi ve harçlardan müstesnadır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. (25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile eklenmiştir. **Yürürlük 01.01.2009**)

Geçici Madde 4- (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile yürürlükten kaldırılmıştır)³⁸

Geçici Madde 5 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce serbest bölgelerde faaliyet ruhsatı almış olan kullanıcılara kiralanan arazi, arsa ve binalardan Hazinesinin mülkiyetinde bulunanların ruhsat ve kira süresi, Ekonomi Bakanlığınca³⁹ 49 yıla kadar uzatılabilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir. (25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile eklenmiştir)

Geçici Madde 6 – Serbest bölgeler, Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihe kadar, gümrük rejimleri açısından Türkiye Gümrük Bölgesi dışında, menşe hükümlerinin uygulanması bakımından ise Türkiye Gümrük Bölgesi sayılır. (25.11.2008 tarih ve 27065 sayılı R.G. 5810 s.k.ile eklenmiştir)

Yürürlük

Madde 14 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

-----O-----

³⁵ “Bakanlar Kurulu” ibaresi (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

³⁶ “Bakanlar Kurulu” ibaresi (09.07.2018 tarih ve 30473 Sayılı 3. Mükerrer R.G. KHK/703 ile değişik)

³⁷ Mülga; b) Bu bölgelerde üretilen ürünlerin FOB bedelinin en az % 85’ini yurtdışına ihraç eden mükelleflerin istihdam ettikleri personele ödedikleri ücretler gelir vergisinden müstesnadır. Bu oranı % 50’ye kadar indirmeye ve kanuni seviyesine kadar yükseltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Yıllık satış tutarı bu oranın altında kalan mükelleflerden zamanında tahsil edilmeyen vergiler cezasız olarak, gecikme zammıyla birlikte tahsil edilir.

³⁸ Mülga; **Geçici Madde 4** – 6/2/2004 tarihinden sonra faaliyet ruhsatı alanlardan, imalatçı kullanıcıların dışındaki kullanıcılar tarafından yurt dışından bölgeye getirilen ve/veya bölgeden Türkiye’ye çıkarılan malların, bu Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen ücrete tâbi tutulmaması nedeniyle, gelir payı ödenen serbest bölgelerde kurucu ve işletici şirketlerin işletme sözleşmelerindeki gelir payı kayıplarının karşılanması amacıyla yönetmelikte düzenleme yapılır. (17.04.2007 tarihli ve 26496 sayılı R.G. 5623 s.k. ile eklenmiştir. **Yürürlük 01.05.2007**)

³⁹ “Dış Ticaret Müsteşarlığınca” ibaresi “Ekonomi Bakanlığınca” şeklinde (24.02.2017 tarihli ve 29989 sayılı R.G. 6772 s.k.ile değişik)